

อนาคตภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมของทศวรรษหน้า ในประเทศไทย

The next decade scenarios of educational for autism children in thailand

อัญชลีพร ลพประเสริฐ

Anchleporn Lopprasert

อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Lecturer, Ph.D., Faculty of Education Ramkhamhaeng University

E-mail: aeylopprasert@gmail.com

Received: November 8, 2019; Revised: April 6, 2020; Accepted: April 22, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอนาคตภาพและเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมในทศวรรษหน้าของประเทศไทย โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบ Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR) ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึม จำนวน 21 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างไม่จำกัดคำตอบและแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมมีความคิดเห็นสอดคล้องกันและเห็นด้วยกับภาพอนาคตอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งแปดด้าน ได้แก่ (1) ด้านภาพอนาคตเชิงนโยบายรัฐ (2) ด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมตั้งแต่แรกเกิดถึงวัยก่อนเข้าเรียน (3) ด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมในระบบโรงเรียน (4) ด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมนอกระบบโรงเรียน (5) ด้านอาชีพและการดำรงชีวิตของเด็กที่มีภาวะออทิสซึม (6) ด้านการผลิตและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึม (7) ด้านความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมสำหรับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึม และ (8) และด้านปัจจัยส่งเสริมอื่นๆ และนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมสู่สภาวะการณ์ที่เหมาะสม

คำสำคัญ : อนาคต, การศึกษา, เด็กที่มีภาวะออทิสซึม

Abstract

The purpose of this research was to find future scenarios and strategies to developmental of Educational for Autism Children in the next decade of Thailand by Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR). The subjects were 21 experts in educational

for Autism by purposive sampling. The instruments of this study included a non-directive, open-ended semi-structured interview, and rating scale questionnaires. Data analysis was measured in median, inter-quartile range and content analysis. The finding of the study reveals that there is a reverent opinion and agree with the future scenario of the experts at the highest level in all eight areas as follows: (1) Future oriented scenarios of government policy. (2) Future oriented scenarios of educational for infant to preschool children with autism. (3) Future oriented scenarios of formal educational for autism. (4) Future oriented scenarios of non-formal educational for autism. (5) Future oriented scenarios of occupational and independent living for autism. (6) Future oriented scenarios of producing and develop professional that related to educational management for autism. (7) Future oriented scenarios of knowledge, technology and innovation that related to educational management for autism. And (8) Future oriented scenarios of other supporting factors. In addition, the strategies are presented to develop education for children with autism to be in a well-expected condition.

Keywords : Future, Educational, Autism Children

กิตติกรรมประกาศ : งานวิจัยได้รับทุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เด็กมีทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เป็นนโยบายจำเป็นเร่งด่วน รูปแบบการเรียนรู้จึงควรต้องพัฒนาและปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เข้ากับยุคสมัย โดยเด็กควรได้รับการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและท้าทายการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและเหมาะสมเป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากรของชาติให้มีความรู้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล เพื่อเป็นการสนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศและความเท่าเทียมทางสังคมของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560-2580) ที่เน้นให้โอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้เรียนในทุกพื้นที่ ครอบคลุมถึงบุคคลพิการ บุคคลที่มีความต้องการพิเศษ และบุคคลด้อยโอกาส รวมถึงส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบและการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2561, หน้า 20-21) ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากกฎหมายการศึกษาสำหรับคนพิการในประเทศสหรัฐอเมริกา (Individuals with Disabilities Education Improvement Act, 2004) ส่งผลให้มีการปฏิวัติการศึกษาและสิทธิการเข้าถึงการศึกษา ทำให้ประเทศไทยมีระบบการคัดกรองเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ตีมากขึ้น และค้นพบว่า มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษจำนวนมากที่ต้องจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับศักยภาพ โดยเฉพาะเด็กที่มีภาวะออทิสซึม โดยการศึกษาในปี ค.ศ. 2009 พบว่า มีอัตราความชุกประมาณ 60 : 10,000 หรือเท่ากับประมาณ 1:150 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากอัตรา 4.5 : 10,000 ที่เคยมีการรายงานเมื่อปี ค.ศ. 1966 (วิฐารณ บุญสิทธิ. 2559, หน้า 543-544) เนื่องจากภาวะออทิสซึม เป็นกลุ่มอาการความบกพร่องทางระบบประสาทที่ส่งผลต่อความผิดปกติของพัฒนาการในสามด้านใหญ่ ได้แก่

ด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การสื่อสารที่ใช้ถ้อยคำและไม่ใช้ถ้อยคำ และพฤติกรรมซ้ำๆ รวมถึงมีความสนใจจำกัด มีความยากลำบากในการใช้เวลาว่างและเปลี่ยนกิจกรรมที่ทำอยู่ แสดงอาการก่อนอายุ 3 ปี (Bellinger; Perlman; & DiPerna. 2011; 141) โดยอาการความบกพร่องจะปรากฏตั้งแต่วัยเด็กและเป็นต่อเนื่องไปจนโต โดยไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ อย่างไรก็ตามหากมีการรักษาที่เหมาะสมตั้งแต่ในระยะแรกก็จะสามารถแก้ไขความบกพร่องให้ลดน้อยลงและช่วยให้มีพัฒนาการดีขึ้นได้ สำหรับการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีภาวะออทิสซึมในปัจจุบันมีหลากหลายแนวทางและความพยายามหารูปแบบการสอนให้เหมาะกับการพัฒนาเด็กแต่ละคน อาทิเช่น การจัดการเรียนรวมชั้นเรียนคู่ขนาน บ้านเรียน (home school) เป็นต้น

ระบบการศึกษาในปัจจุบันแม้จะมีทางเลือกและวิธีการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนค่อนข้างมาก แต่การจัดการศึกษาพิเศษยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เด็กที่มีภาวะออทิสซึมและเด็กที่มีความต้องการพิเศษส่วนใหญ่ไม่อยู่ในระบบการศึกษาชั้นพื้นฐานหรือต้องออกจากสถานศึกษา กลางคัน การจัดการเรียนการสอนทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนยังไม่ตอบสนองหรือพัฒนาศักยภาพบุคคลกลุ่มนี้ได้เต็มตามศักยภาพและเหมาะสมกับความแตกต่างทางการเรียนรู้เฉพาะบุคคล รวมไปถึงการพัฒนาเพื่อเข้าสู่การมีอาชีพและการดำรงชีวิต เนื่องจากมีปัญหาอุปสรรคต่างๆ จากรายงานการวิจัยของสำนักวิจัยและพัฒนา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า ค-ง) ได้รายงานเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคแห่งความสำเร็จในการจัดการเรียนรวม ทั้งในแง่มุมมองของนโยบายและการนำไปปฏิบัติใช้งานในสภาพจริงที่มีความย้อนแย้งระหว่างเป้าหมายเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทรัพยากรสนับสนุนขาดแคลน เจตคติเชิงลบของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การขาดประสิทธิภาพด้านงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนางานการศึกษาพิเศษ การผลิตและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องยังไม่ตอบสนองต่อความต้องการ และบริการเพื่อตอบสนองความแตกต่างยังมีคุณภาพไม่เพียงพอ รวมถึงความไม่ต่อเนื่องและคงที่ของนโยบาย การจัดการกลไกไม่ครอบคลุมบริบทที่กำหนดในอำนาจหน้าที่ และขาดการสนับสนุนงบประมาณที่เสมอภาคทั่วถึงทุกระบบ และรูปแบบการศึกษาทำให้เด็กที่มีภาวะออทิสซึมที่ได้รับการศึกษาในทุกระบบการศึกษามีจำนวนไม่มาก ส่งผลให้มีบุคคลเหล่านี้จำนวนไม่น้อยที่ไม่สามารถพัฒนาตนเอง ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ และเป็นภาระต่อครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ด้วยเหตุผลนี้ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพบุคคลที่มีภาวะออทิสซึมให้สามารถเรียนรู้ ทำงาน และดำเนินชีวิตด้วยตนเองได้อย่างอิสระ โดยการศึกษาหาภาพรวมและแนวโน้มของการจัดการศึกษาในอนาคตที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการพัฒนาบุคคลที่มีภาวะออทิสซึม และแนวทางการจัดการเกี่ยวกับการวางแผนการจัดการศึกษาที่เหมาะสมตามความต้องการจำเป็น จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง สหวิชาชีพ ครู เป็นต้น และต้องมีการดำเนินการช่วยเหลือตั้งแต่แรกพบความบกพร่องอย่างเป็นระบบตั้งแต่การวินิจฉัย การประเมินศักยภาพเบื้องต้น การส่งเสริมศักยภาพและบทบาทของครอบครัว การให้บริการจากสหวิชาชีพที่เชี่ยวชาญ ไปจนถึงการให้บริการช่วยเหลือตามลักษณะอาการอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาอนาคตภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมในทศวรรษหน้าของประเทศไทย
2. เพื่อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมสู่สภาพการณ์ที่เหมาะสม

กรอบแนวคิดการวิจัย

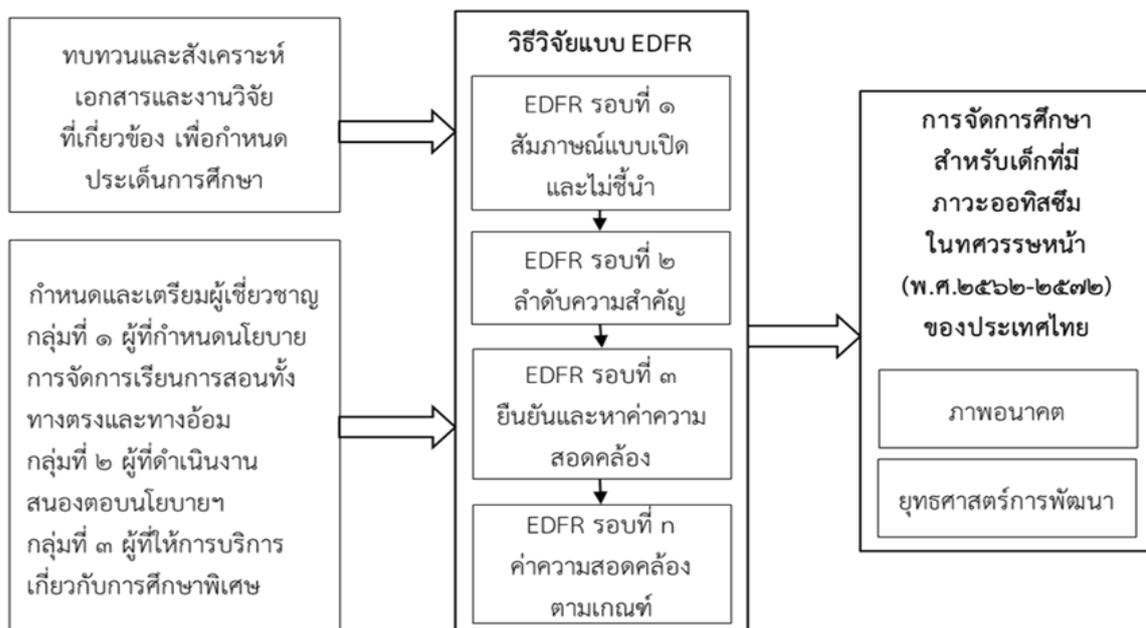
แนวโน้มการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2565-2575) ที่สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ ซึ่งมุ่งพัฒนาศักยภาพบุคคลกลุ่มนี้และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ให้สามารถเรียนรู้ ทำงาน และดำเนินชีวิตด้วยตนเองได้อย่างอิสระ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อฉายภาพอนาคตและนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2565-2575) ของประเทศไทย และมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังแสดงตามภาพ 1 โดยมีผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์สูงด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและพิจารณาความสำคัญของข้อมูล ในการวิจัยนี้ใช้กระบวนการวิจัยแบบ Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR) มีลำดับในการดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดและการเตรียมผู้เชี่ยวชาญ เป็นขั้นตอนสำคัญเพื่อให้ได้ภาพอนาคตที่ดี ซึ่งผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 21 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีอำนาจ บทบาท และหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการจัดการเรียนการสอนทั้งทางตรงและทางอ้อม จำนวน 7 คน (2) เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีอำนาจ บทบาท และหน้าที่ในการดำเนินงานสนองตอบนโยบายการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึม จำนวน 7 คน และ (3) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีอำนาจ บทบาท และหน้าที่ในด้านการบริการเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ โดยมีเกณฑ์การเลือกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน

ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์ (EDFR) รอบที่ 1 เป็นการสัมภาษณ์แบบเปิดและไม่ได้กำหนดคำตอบล่วงหน้า (Non-Directive Open Ended) ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi Structured Interview) โดยมุ่งเน้นภาพอนาคตด้านต่างๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคาดหวังว่าจะเห็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมของทศวรรษหน้า (พ.ศ.2565-2575) ของประเทศไทย

ภาพ 1 แสดงวิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ EDFR รอบที่ 1 เป็นการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาจัดระเบียบ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามกรอบเนื้อหาที่ได้กำหนดไว้ เพื่อจัดกลุ่ม จัดประเด็นอนาคตภาพด้านต่างๆ และนำเสนอข้อมูลแบบพรรณนา

ขั้นตอนที่ 4 สร้างแบบสอบถามทรงความคิดเห็น ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 3 มาสร้างเป็นข้อความสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับอนาคตภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมของทศวรรษหน้าในประเทศไทย แบบมาตราประเมินค่าแบบลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับคะแนน

ขั้นตอนที่ 5 การเก็บข้อมูล EDFR รอบที่ 2-n และวิเคราะห์ผล นำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)

ขั้นตอนที่ 6 นำเสนอภาพอนาคตและยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมของทศวรรษหน้าในประเทศไทย จากความคิดเห็นที่มีความสอดคล้องกันทางความคิดเห็นมากที่สุดระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Consensus) ตามเกณฑ์ค่ามัธยฐานที่มีค่าอยู่ในระดับมากขึ้นไป ($Mdn \geq 3.5$) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.5 ($IR \leq 1.5$) มานำเสนอภาพอนาคตจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับเกณฑ์ช่วงเวลาที่ใช้ในการสร้างภาพอนาคต ผู้วิจัยกำหนดไว้ 10 ปี (พ.ศ.2565-2575) ซึ่งเป็นการศึกษาอนาคตภาพตามเกณฑ์ที่เหมาะสม เป็นการคาดการณ์อนาคตในระยะกลาง (Middle Range Forecasting) ที่สามารถช่วยให้มองเห็นแนวโน้มและทางเลือกที่คาดว่าจะเป็นไปได้ อีกทั้งยังสามารถนำไปกำหนดเป็นนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมได้

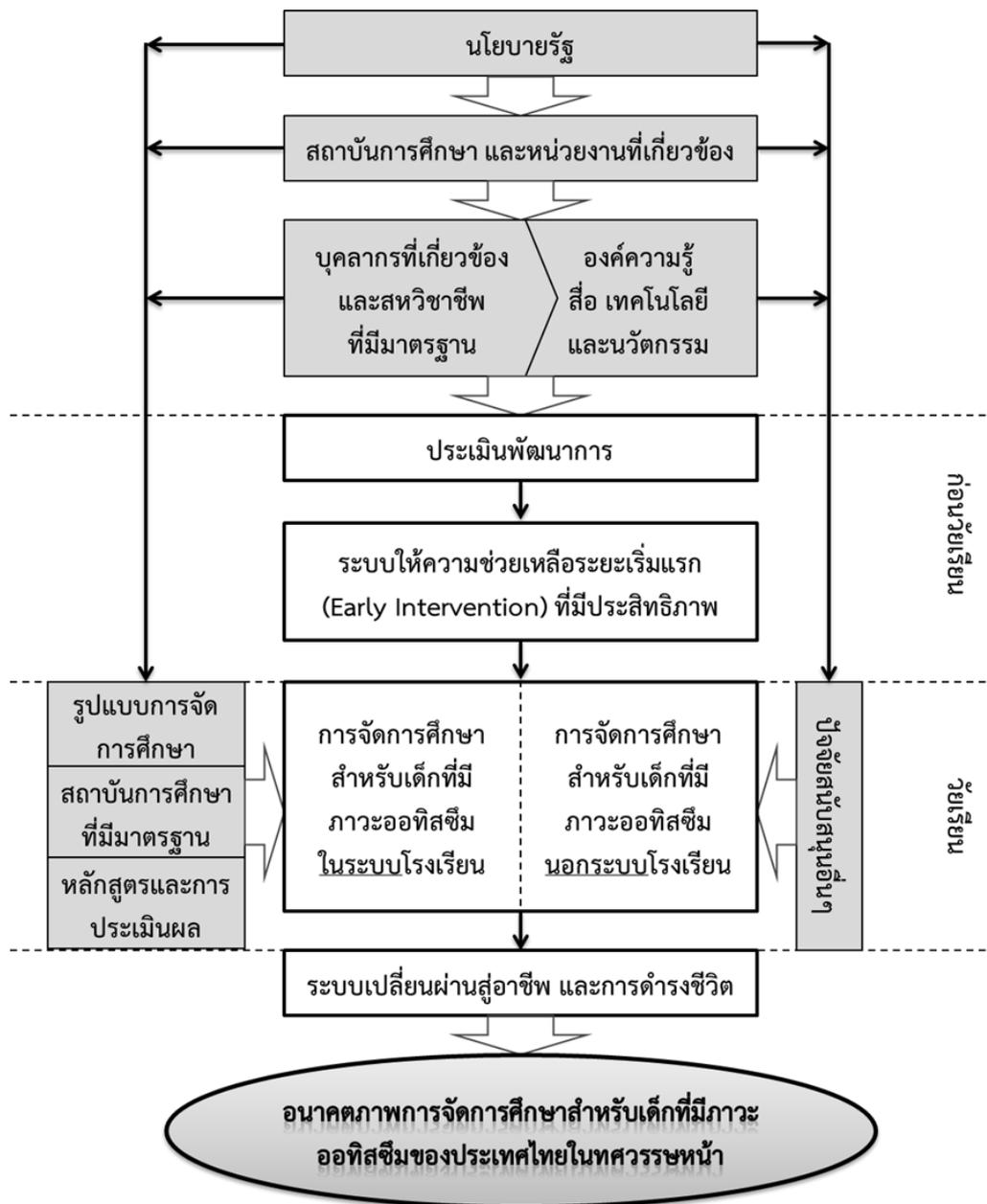
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการวิจัยตามเทคนิคเดลฟาย (Delphi Techniques) แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ (1) แบบสัมภาษณ์ เรื่อง อนาคตภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมของทศวรรษหน้าในประเทศไทย ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างไม่จำกัดคำตอบ และ (2) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับอนาคตภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมของทศวรรษหน้าในประเทศไทย ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert) ห้าช่วงคะแนน

ผลการวิจัย

อนาคตภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมของทศวรรษหน้าในประเทศไทย จากการวิเคราะห์ข้อมูลรอบที่สาม พบว่า ภาพอนาคตที่ผู้เชี่ยวชาญคาดหวังให้เกิดกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมของทศวรรษหน้าในประเทศไทยและมีความเห็นสอดคล้องกับและอยู่ในระดับมากขึ้นไป แบ่งออกเป็น 8 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านภาพอนาคตเชิงนโยบายรัฐ ($Mdn = 4.7335$, $IR = 0.8839$) (2) ด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมตั้งแต่แรกเกิดถึงวัยก่อนเข้าเรียน ($Mdn = 4.7875$, $IR = 0.8896$) (3) ด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมในระบบโรงเรียน ($Mdn = 4.7981$, $IR = 0.9087$) (4) ด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมนอกระบบโรงเรียน ($Mdn = 4.7462$, $IR = 1.1382$) (5) ด้านอาชีพและการดำรงชีวิตของเด็กที่มีภาวะออทิสซึม ($Mdn = 4.6979$, $IR = 0.6736$) (6) ด้านการผลิตและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึม ($Mdn = 4.8165$, $IR = 0.7292$) (7) ด้านความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมสำหรับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึม ($Mdn = 4.8292$, $IR = 0.6583$) และ (8) ด้านปัจจัยส่งเสริมอื่นๆ ($Mdn =$

4.6845, IR = 1.1279) พร้อมทั้งนำเสนอภาพอนาคตการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมของทศวรรษหน้าในประเทศไทย ดังแสดงในภาพ 2

ภาพ 2 อนาคตภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมในทศวรรษหน้า ของประเทศไทย (พ.ศ. 2565-2575)

ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมในอนาคต ควรเป็นการจัดการศึกษาที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือกัน ได้รับการสนับสนุนจากนโยบายของภาครัฐที่จะเอื้ออำนวยให้การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมได้มีทางเลือกหลากหลาย เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล และได้รับบริการที่มีมาตรฐาน รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรที่เชี่ยวชาญ การสร้างองค์ความรู้ และมีระบบการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งผลิตสื่อ เทคโนโลยีส่งอำนวย

ความสะดวก และนวัตกรรมที่สามารถช่วยเหลือเด็กที่มีภาวะออทิสซึมได้จริง โดยมีเป้าหมายหลักสำคัญ เพื่อจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับศักยภาพของเด็กกลุ่มนี้และพัฒนาให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขและพึ่งพาผู้อื่นให้น้อยที่สุด ทั้งนี้จากผลการวิจัยที่กล่าวมาผู้วิจัยได้นำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมสู่สภาพการณ์ที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนภาพอนาคตในภาพ 1 ดังนี้

1. รัฐเพิ่มหรือปรับปรุงพระราชบัญญัติ หรือกฎหมาย หรืออนุบัญญัติเกี่ยวกับความหมายและสิทธิของบุคคลที่มีความต้องการพิเศษให้ชัดเจน ทันทสมัย และตรงกับความต้องการจำเป็นของบุคคลที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท

2. รัฐขยายมาตรการการกำหนดอำนาจหน้าที่ และกำกับติดตามหน่วยงานหรือองค์กรหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการบุคคลที่มีความต้องการพิเศษให้เป็นไปตามมาตรฐาน

3. รัฐพัฒนามาตรฐานและความต่อเนื่องในการจัดการศึกษาทั้งสามระบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้สามารถรองรับการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ

4. สถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบส่งเสริมการผลิตบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ อาทิเช่น แพทย์ ครู นักสาขาวิชาชีพ เป็นต้น เพื่อขยายการให้บริการและจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ เร่งสนับสนุนการผลิตสื่อเทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้และการดำรงชีวิตสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขและพึ่งพาผู้อื่นให้น้อยที่สุด

6. หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ เร่งสร้างหลักสูตรกระบวนการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลที่เหมาะสมกับศักยภาพของเด็กที่มีภาวะออทิสซึม เพื่อขยายเส้นทางการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมให้สามารถประกอบอาชีพ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขและพึ่งพาผู้อื่นให้น้อยที่สุด

7. หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญสนับสนุนปัจจัยสำคัญและเผยแพร่องค์ความรู้ เพื่อส่งเสริมระบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมทั้งก่อนวัยเรียนและวัยเรียน

8. หน่วยงานและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กำหนดมาตรฐานการให้บริการการประเมินพัฒนาการ ระบบให้ความช่วยเหลือระยะเริ่มแรก และระบบการเปลี่ยนผ่านสู่อาชีพที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ เพื่อให้ผู้รับบริการได้รับประโยชน์สูงสุด

อภิปรายผล

ผลการวิจัยที่นำมาอภิปรายประกอบด้วยอนาคตภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมของทศวรรษหน้าในประเทศไทย ทั้ง 8 ด้าน มีดังนี้

1. ด้านภาพอนาคตเชิงนโยบายรัฐ พบว่า ในอนาคตบทบาทหน้าที่ของรัฐควรที่จะออกพระราชบัญญัติ หรือกฎหมาย หรืออนุบัญญัติ เพื่อให้ให้นิยามคำว่า “บุคคลที่มีความต้องการพิเศษ” ให้ชัดเจน และกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทอย่างชัดเจน รวมทั้งควรกำกับดูแล ติดตาม และประเมินมาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมทั้งสามรูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งสอดคล้องกับดารณี อุทัยรัตนกิจ (2018 , ออนไลน์) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า เด็กที่มีภาวะออทิสซึมมีความบกพร่อง

หลายด้านและหลายระดับ จึงควรมีการศึกษาหลายระบบไว้รองรับเพราะเด็กออทิสติกที่อยู่ในกลุ่มที่มีศักยภาพต่ำ (low functioning) จะได้ประโยชน์น้อยมากจากการเรียนรวม เด็กกลุ่มนี้เหมาะกับการเรียนแบบโฮมสคูล (home school) มากกว่าเพราะเด็กมักจะมีความบกพร่องทางสติปัญญาาร่วมด้วย ส่วนเด็กกลุ่มออทิสติกที่มีศักยภาพสูง (high functioning) จะเป็นกลุ่มที่ได้ประโยชน์มากจากการเรียนรวม แต่ถ้าเราไม่พัฒนาเขาอย่างมีคุณภาพก็มีแนวโน้มว่าจะกลายเป็นเด็กออทิสติกที่อยู่ในกลุ่มที่มีศักยภาพต่ำได้ สำหรับบัญชีสื่อสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยี และบริการสนับสนุนควรปรับให้ทันสมัยและมีความเหมาะสมกับเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท และรัฐต้องกำหนดอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบของหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือบุคคลที่มีความต้องการพิเศษอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ ผดุง อารยวิญญู (2541, หน้า 13-14) กล่าวไว้ว่า การศึกษาพิเศษแตกต่างจากการศึกษาสำหรับเด็กปกติในด้านที่เกี่ยวกับวิธีการสอน หลักสูตร เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่สนับสนุนการสอนที่จำเป็นต้องสามารถสนองความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคลได้ และมีความทันสมัย อีกทั้งรัฐต้องกำหนดให้หน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือบุคคลที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ดูแล และพัฒนาเด็กที่มีภาวะออทิสซึมทุกช่วงวัย โดยพิจารณาจากความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กเป็นฐาน

2. ด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมตั้งแต่แรกเกิดถึงวัยก่อนเข้าเรียน พบว่าในอนาคตต้องกำหนดให้เด็กที่มีความเสี่ยงภาวะออทิสซึมและมีภาวะออทิสซึมผ่านกระบวนการ ให้ความช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ที่จัดขึ้นเฉพาะ และประเมินผล เพื่อส่งต่อเด็ก อย่างเหมาะสม และต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน โดยมีครอบครัวเป็นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับ อาริสรา ทองเหม และประพิมพ์ใจ เปี่ยมคุ้ม (2560, หน้า 21) ที่กล่าวว่า ในการส่งเสริมพัฒนาเด็กออทิสติกหากผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการจะส่งผลให้พัฒนา ด้านกล้ามเนื้อใหญ่-เล็ก ด้านภาษาและการสื่อความหมาย และด้านสังคมของเด็กดีขึ้น รวมทั้งการจัดบริการให้ความช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ต้องมีการกำหนดมาตรฐาน เพื่อให้บริการสำหรับเด็กทุกคนตั้งแต่แรกเกิด รวมทั้งประเมินความเสี่ยงในเด็กเพื่อให้ความช่วยเหลือและส่งต่อเด็กที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับการกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาและแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) สำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึม ควรเน้นเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข และเด็กกลุ่มนี้ทุกคนต้องได้รับการจัดทำ IEP ทุกช่วงวัย จากการประเมินของครอบครัวและสหวิชาชีพ เพื่อวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็ง วางแผน การจัดการเรียนการสอน การพัฒนา ศักยภาพ และการดำเนินการช่วงการเปลี่ยนผ่านในแต่ละช่วงชั้นที่เหมาะสม กับความจำเป็นพิเศษของ เด็กที่มีภาวะออทิสซึมแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับสถาบันราชานุกูล (2555, หน้า 22) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กออทิสติกประมาณร้อยละ 70 นอกจากความบกพร่องสามด้านสำคัญแล้ว มักจะมีภาวะบกพร่องทางสติปัญญาาร่วมด้วย และเด็กแต่ละคนมีแสดงอาการแต่ละด้านมากน้อยแตกต่างกันไป ฉะนั้นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติกควรเป็นแบบหลักสูตรเฉพาะบุคคล และบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำ IEP จะต้องมีความรู้ที่ถูกต้อง ได้รับการฝึกปฏิบัติจนชำนาญ และมอบหมายให้มีการกำกับติดตาม การดำเนินการ รวมทั้งประเมินผลตามสภาพจริง อีกทั้งรัฐต้องขยายช่องทางการรับรอง IEP ที่จัดทำขึ้น ถูกต้องตามเกณฑ์ โดยจัดทำ IEP ให้กับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมตั้งแต่แรกพบและมีการดำเนินการต่อเนื่องไปทุกช่วงวัย ทั้งนี้ครอบคลุมทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน รวมทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชน

ร่วมกันส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนทั่วไป มีองค์ความรู้ เข้าใจลักษณะอาการ และมีทัศนคติทางบวก ต่อเด็กที่มีภาวะออทิสซึม

ในอนาคตต้องมีการพัฒนาเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำท้องถิ่นให้มี องค์ความรู้และสามารถถ่ายทอดเกี่ยวกับการดูแลแม่ตั้งครรภ์ การฝากครรภ์ การคลอด และการประเมิน พัฒนาการเด็กได้ รวมทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กที่มีภาวะออทิสซึมทุกช่วงวัย ต้องทำงานเชิงรุก และทำความร่วมมือกับหน่วยงานและสาขาวิชาชีพในพื้นที่ เพื่อให้บริการความช่วยเหลือ เด็กที่มีภาวะออทิสซึมและครอบครัว เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการดูแล การพัฒนา การจัดการศึกษา การดำรงชีวิตในสังคม และให้คำปรึกษากับประชาชนทั่วไป ครอบครัว และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มี ภาวะออทิสซึมให้เข้าถึงบริการได้อย่างเท่าเทียม

3. ด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมในระบบโรงเรียน พบว่า ในอนาคต รัฐควรกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานโรงเรียนเรียนรวมทุกระดับชั้น (ได้แก่ ระดับชั้นอนุบาล ประถม มัธยมต้น มัธยมปลาย และอาชีวะ) มีจำนวนตามความต้องการจากบริบทของพื้นที่ เพื่อขึ้น ทะเบียนรับการจัดสรรงบประมาณ รวมไปถึงนโยบายการจัดการเรียนรวม จะต้องเป็นหนึ่งในภารกิจหลัก ที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องอย่างมีประสิทธิภาพจากคณะผู้บริหารของโรงเรียน รวมไปถึงผู้บริหาร ครู และ บุคลากรโรงเรียนเรียนรวมมีองค์ความรู้เกี่ยวกับการให้บริการและการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มี ความต้องการพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561, ออนไลน์) กล่าวว่า การจัดระบบการสรรหาผู้บริหารที่ดี มีความเข้าใจ มีประสบการณ์ความชำนาญเฉพาะทาง มาสร้างการเปลี่ยนแปลงแก่การจัดการศึกษาเด็กพิเศษอย่างเป็นรูปธรรม จึงจะสามารถผลักดันงาน ไปข้างหน้าได้ โดยในอนาคตก็จะนำหลักการเช่นนี้ มาปรับใช้กับการเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารเฉพาะทางอื่นๆ ด้วย ดังนั้นควรให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรโรงเรียนเรียนรวมรับรู้บทบาทหน้าที่ของตนในการให้บริการ และการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รวมทั้งครูการศึกษาพิเศษโรงเรียน เรียนรวม มีบทบาทหน้าที่ในการประสานงานกับผู้ปกครอง ผู้บริหาร บุคลากรที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงาน ที่ให้บริการช่วยเหลือเด็กที่มีภาวะออทิสซึม รวมทั้งนักเรียนปกติ เพื่อจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตาม IEP ซึ่งสอดคล้องกับ กิ่งเพชร ส่งเสริม (2552, หน้า 64) กล่าวโดยสรุปไว้ว่า การจัดเรียนรวมซึ่งเป็นการจัด การศึกษาในระบบที่มีเพื่อให้เด็กพิเศษได้เรียนรวมกับเด็กปกติ เป็นการจัดการศึกษาที่ต้องมีการเกี่ยวข้อง กันของบุคคลหลายฝ่ายที่ร่วมวางแผนและปฏิบัติงานร่วมกันอย่างร่วมมือร่วมใจ การทำงานจะประสบ ความสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน จึงจะช่วยให้เด็กทุกคน เรียนรู้ไปพร้อมกัน

สำหรับคุณสมบัติครูการศึกษาพิเศษ ครูปฏิบัติการ และฝ่ายวิชาการของโรงเรียน ต้องสามารถ พัฒนาหลักสูตรและวิธีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของเด็กที่มีภาวะออทิสซึมตามแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล (IEP) ได้ รวมทั้งจัดให้มีการประเมินมาตรฐานการให้บริการและการจัดการศึกษาพิเศษ เป็นประจำในโรงเรียนที่ขึ้นทะเบียนว่าเป็นโรงเรียนเรียนรวมอย่างสม่ำเสมอ

ในอนาคตการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมต้องมีการขยายการจัดการเรียนรวมเข้าสู่ โรงเรียนสายอาชีวะหรือสายอาชีพ เพื่อจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึม ที่ไม่สามารถเรียนระดับ มัธยมปลายสายสามัญได้ รวมทั้งโรงเรียนเรียนรวมระดับมัธยมศึกษาจัดให้มีหลักสูตรระดับสถานศึกษา ที่เน้นวิชาการเตรียมความพร้อมสู่อาชีพและฝึกทักษะการดำรงชีวิตสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมที่ไม่สามารถ เรียนสายสามัญได้

4. ด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมนอกระบบโรงเรียน พบว่า ในอนาคตควรมีการจัดทำและรับรองหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมที่มีความยืดหยุ่นทั้งด้านเนื้อหา แนวทางการสอน การฝึกทักษะจำเป็นแต่ละช่วงชั้น และการวัดประเมินผลสำหรับผู้ปกครองหรือโรงเรียนเรียนเฉพาะทาง ได้นำไปปรับใช้ โดยผู้ใช้จะต้องผ่านการอบรมการใช้หลักสูตร รวมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษานอกระบบให้มีระบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างชัดเจน มีความต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมทั้งเป็นผู้ประสานการขอรับความช่วยเหลือและงบประมาณจากรัฐ

5. ด้านอาชีพและการดำรงชีวิตของเด็กที่มีภาวะออทิสซึม พบว่า ในอนาคตควรจัดให้มีกระบวนการเปลี่ยนผ่านที่มีประสิทธิภาพ และดำเนินการตั้งแต่วัยแรกเกิดไปจนถึงเข้าสู่วัยประกอบอาชีพ รวมทั้งการพัฒนาไปสู่การดำรงชีวิตได้เต็มตามศักยภาพ โดยความร่วมมือของครอบครัว สถาบันการศึกษา องค์กรภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ที่เด็กที่มีภาวะออทิสซึมอาศัยอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2555, หน้า 8) กล่าวไว้ในรายงานการอบรมว่า การให้บริการในระยะการเปลี่ยนผ่านจะประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ เมื่อผลที่ต้องการตรงตามวัตถุประสงค์ มีวิธีการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ และผลของการพัฒนานั้นคงอยู่กับผู้รับบริการ รวมทั้งรัฐกำหนดอาชีพเพื่อเป็นต้นแบบให้กับการวางรูปแบบการฝึกอาชีพสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึม และมีเงินค่าตอบแทนพิเศษสมทบให้กับองค์กรหรือหน่วยงานที่รับเข้าทำงาน

6. ด้านการผลิตและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึม พบว่า ในอนาคตควรกำหนดให้มีองค์ความรู้ด้านการศึกษาพิเศษในหลักสูตรผลิตบัณฑิตครูทุกสาขา ผู้บริหารโรงเรียน บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รวมทั้งบุคลากรผู้ผลิตบัณฑิตจะต้องมีความรู้ความสามารถ ถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ทันสมัย และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ อีกทั้งควรพัฒนาให้หลักสูตรการผลิตครูการศึกษาพิเศษ ต้องเน้นให้ผู้เรียนมีองค์ความรู้ มีประสบการณ์ผ่านการปฏิบัติจริงจนเชี่ยวชาญพอที่จะสามารถจัดการชั้นเรียนในสภาพจริงได้ และมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ ชยานันท์ โศภวรรณ์ และคณะ (2560, หน้า 43-44) ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยและเผชิญหน้ากับปัญหาด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการคิดหลากหลายรูปแบบ เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งการกำหนดให้ผู้ที่จะมาเป็นครูการศึกษาพิเศษจะต้องมีใบประกอบวิชาชีพเฉพาะทาง และมีระดับมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพ สำหรับบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษและสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้องจะต้องมีองค์ความรู้ด้านการพัฒนา จึงจะให้บริการความช่วยเหลือและการจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีภาวะออทิสซึมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ดุสิตา ทินมาลา (2561, หน้า 10-11) ได้ศึกษาวิวัฒนาการของงานการศึกษาพิเศษไทยและความเปลี่ยนแปลงของนโยบายภาครัฐ มีการนำเสนอแนวทางการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตครูการศึกษาพิเศษและหน่วยงานที่ผลิตบัณฑิตด้านนี้ ไว้ว่า ครูการศึกษาพิเศษต้องมีคุณลักษณะด้านวิชาการ สามารถประเมินและวิเคราะห์ผู้เรียนได้ สามารถออกแบบการเรียนการสอนที่มีงานวิจัยรองรับได้ สามารถจัดการเรียนการสอนสำหรับชั้นเรียนที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับ ช่วงวัยของเด็กแต่ละคนได้ มีความรู้เกี่ยวกับสาระวิชาโดยเฉพาะวิชาการพื้นฐาน สามารถแก้ไขปัญหาโดยใช้ข้อมูลนักเรียนเป็นฐานในการตัดสินใจได้ สามารถให้การช่วยเหลือโดยใช้ระบบติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนได้ รวมถึงมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับกระบวนการจัดการพฤติกรรมผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม และมีระบบ สำหรับคุณลักษณะด้านทักษะการทำงาน ครูการศึกษาพิเศษต้องสามารถทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้ปกครอง นักเรียน และบุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษาได้

ในปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในสภาวะขาดแคลนบุคลากรด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึม ดังนั้น สถาบันการศึกษาจึงควรเร่งผลิตบุคลากรที่ขาดแคลนด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมทุกสาขาวิชา อาทิเช่น ครูการศึกษาพิเศษที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน นักฝึกพูด นักปรับพฤติกรรม แพทย์เฉพาะทางที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น รวมถึงส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาและโรงเรียนมัธยมมีการแนะนำการศึกษาวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษและสหสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และเพื่อเร่งผลิตบุคลากรในสภาวะขาดแคลนหน่วยงานที่รับผิดชอบการอนุมัติและตรวจคุณภาพหลักสูตรควรมีนโยบายที่เอื้ออำนวยให้มีการร่วมมือกันระหว่างมหาวิทยาลัยในการเปิดหลักสูตรเพื่อผลิตบัณฑิตในสาขาขาดแคลนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึม และมีการสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้มีหลักสูตรอบรมระยะสั้น หลักสูตรออนไลน์ที่หลากหลาย หลักสูตรนันทนาการ เพื่อพัฒนาศักยภาพคนทำงานที่มีประสิทธิภาพและนำมาใช้พัฒนางาน ด้านการศึกษาพิเศษได้ในสภาพจริง เป็นการต่อยอดองค์ความรู้ให้เกิดความเชี่ยวชาญชำนาญเฉพาะด้าน ซึ่งสอดคล้องกับวรรณิ เจตจำนงนุช และคณะ (2554, บทสรุปผู้บริหาร) ได้จัดทำร่างมาตรฐานวิชาชีพครูและได้นำเสนอไว้ในการนำผลวิจัยไปสู่การปฏิบัติว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรมเพื่อเพิ่มประสบการณ์และความรู้ในด้านต่างๆ ให้กับครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ที่จำเป็นสำหรับการจัดการศึกษาพิเศษ รวมทั้งจัดอบรมชี้แจงเกี่ยวกับงานการศึกษาพิเศษเพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความรู้และทักษะที่จำเป็นและพัฒนามาตรฐานวิชาชีพด้านนี้

7. ด้านความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมสำหรับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมพบว่า องค์กรที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้นักวิชาการด้านการศึกษาพิเศษผลิต และรวบรวมองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีภาวะออทิสซึม รวมทั้งการแปลและเรียบเรียงหนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่ทันสมัยเป็นภาษาไทย เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไป และบุคลากรที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ รวมทั้งสนับสนุนให้มีการผลิตเทคโนโลยีและแอปพลิเคชันที่คำนึงถึงลักษณะการรับรู้ พัฒนาข้อจำกัด และให้คำปรึกษาเด็กที่มีภาวะออทิสซึมและครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับ ออทิสซึมสปีค (Autism Speaks, 2018, online) ได้นำเสนอบทความเกี่ยวกับเทคโนโลยีกับเด็กออทิสติกไว้ว่า เทคโนโลยีสามารถช่วยเพิ่มขีดจำกัดและดำรงชีวิตอย่างอิสระมากขึ้นให้กับบุคคลออทิสติกในด้านต่างๆ อาทิเช่น พัฒนากลยุทธ์การสื่อสาร, กระตุ้นการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันให้สำเร็จด้วยตารางปฏิบัติโดยใช้ภาพ (Visual schedules), อุปกรณ์เทคโนโลยีและโปรแกรมช่วยเรื่องการตัดสินใจ, แอปพลิเคชันหรือเกมที่ช่วยเรื่องการเสริมแรงให้กับเด็กออทิสติก, บุคคลออทิสติกสามารถเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ จากวีดีโอต้นแบบ เป็นต้น อีกทั้งยังควรสนับสนุนการผลิตสื่อที่เข้าถึงการรับรู้ของประชาชนทั่วไป เพื่อเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ และสร้างทัศนคติทางบวกเกี่ยวกับเด็กที่มีภาวะออทิสซึม ซึ่งสอดคล้องกับ อัจฉรา ประเสริฐสิน และอัญชสิพร ลพประเสริฐ (2562, หน้า 43) กล่าวว่า แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษากำลังเข้ามามีบทบาทและความสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน รวมถึงรัฐมีนโยบายในการส่งเสริมการใช้สื่อสมัยใหม่เพื่อให้ผู้คนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ได้โดยง่ายและมีประสิทธิภาพ

8. ด้านปัจจัยส่งเสริมอื่นๆ พบว่า มีการนำเสนอให้บุคลากรที่ให้บริการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึม จะต้องมีความตระหนักในบทบาท หน้าที่ และปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเต็มความสามารถ รวมทั้งรัฐบริหารจัดการให้โรงพยาบาลของรัฐทั่วประเทศมีแผนกจิตเวชเด็ก เพื่อรองรับและให้บริการตรวจรักษาเด็กที่มีภาวะออทิสซึมและเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทอื่นๆ และจัดให้มีการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล (Universal Design) ที่ดี

สำหรับภายในองค์กรที่ให้บริการและการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึม ควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ศาสตร์ต่างๆ จากสาขาวิชาชีพหลากหลายกลุ่มร่วมกับครูและผู้ปกครอง รวมทั้งจัดให้มีการรวมกลุ่มกันของครอบครัวเด็กที่มีภาวะออทิสซึมในพื้นที่เดียวกัน เพื่อเสริมสร้างทักษะสังคมและการเรียนรู้เป็นกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับ อภิชาติ วังตระกูล (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องจิตลักษณะและสถานการณ์ของมารดาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอบรมเลี้ยงดูบุตรออทิสติก ซึ่งมีผลวิจัยโดยสรุปว่ามารดาที่รับข่าวสารและเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มระดับมาก จะมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคู่สมรสและมีทัศนคติที่ดีในการเลี้ยงดูบุตรออทิสติก รวมทั้งรับรู้ได้ว่าได้รับการสนับสนุนจากสังคมรอบข้าง ซึ่งจะส่งผลดีต่อพัฒนาการของเด็กออทิสติก

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานที่ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับนโยบายภาครัฐที่มีต่อการพัฒนาการศึกษาพิเศษในประเทศไทยสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปวางแผนเชิงนโยบายเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษาพิเศษในอนาคต
2. หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการจัดระบบการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในประเทศไทย สามารถนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงและพัฒนาระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพ และตอบรับการความเปลี่ยนแปลงในทศวรรษที่ 21
3. หน่วยงานหรือสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทย สามารถนำเอาแนวคิดที่ได้จากการระดมความคิดเห็นของผู้มีประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษาพิเศษไปใช้ส่งเสริมการเพิ่มจำนวนบุคลากรผู้เชี่ยวชาญและสาขาวิชาชีพที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้นในอนาคตเพื่อแก้ไขสถานการณ์การขาดแคลนในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

- กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2561). *ยุทธศาสตร์กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ.2560-2564 (ฉบับปรับปรุงเดือนมีนาคม 2561)*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *รายงานการวิจัย ความทั่วถึงและเท่าเทียมของการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา.
- กิ่งเพชร ส่งเสริม. (2552). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียน ประถมศึกษา*. (ปริญญาโท หลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ชยานันท์ โคสุวรรณ และคณะ. (2560). การพัฒนาเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. 34 (96). หน้า 30-44.
- ดารณี อุทัยรัตนกิจ. (2018). เปิดโลกความรู้เด็กออทิสติกในสังคมไทย ผ่านสายตาของ รศ.ดร.ดารณี อุทัยรัตนกิจ. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2562 จาก <https://www.the101.world/daranee-interview/>
- ดุสิตา ทินมาลา. (2561). คุณลักษณะบัณฑิตครูการศึกษาพิเศษกับนโยบายการศึกษาไทย. *วารสารราชพฤกษ์*. 16 (1). หน้า 1-14.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2541). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ: พี เอ อาร์ ดี พรินติ้ง.
- วรรณิ เจตจำนง และคณะ. (2554). *รายงานวิจัย เรื่อง มาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิฐารณ บุญสิทธิ. (2559). โรคออทิสซึมสเปกตรัม. ใน นันทวี สิริธีร์ และคนอื่นๆ (บรรณาธิการ). *จิตเวช ศิริราช DSM-5 (พิมพ์ครั้งที่ 3 543-556)*. กรุงเทพฯ: ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์.

- สถาบันราชานุกูล. (2555). เด็กออทิสติก คู่มือสำหรับครู. กรุงเทพฯ: บริษัท ปิยอนด์ พับลิชชิง จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). นโยบายการจัดการศึกษาพิเศษ. สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2562 จาก https://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=52819&Key=news_act
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2555). เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา เรื่อง การพิจารณาความต้องการพิเศษเฉพาะบุคคลของนักศึกษาที่มีภาวะออทิสซึมและความบกพร่องที่ไม่เด่นชัด. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- อภิชาติ วงตระกูล. (2550). จิตลักษณะและสถานการณ์ของมารดาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอบรมเลี้ยงดูบุตรออทิสติก. (ปริญญาญานันท์ หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- อาริสรา ทองเหม และประพิมพ์ใจ เปี่ยมคุ้ม. (2560). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กออทิสติกที่สถานสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์. *วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. 6 (2). หน้า 21-36.
- อังศรา ประเสริฐสิน และอัญชลีพร ลพประเสริฐ. (2562). การสร้างแอปพลิเคชันการเรียนรู้คำศัพท์ผ่าน Flash Cards ที่มีต่อทักษะการอ่านออกเขียนได้ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. 36 (99). หน้า 41-53.
- Autism Speaks. (2018). *How Technology Can Help*. Retrieved October 15, 2019, from <https://www.autismspeaks.org/tool-kit-excerpt/how-technology-can-help>
- Bellinger, J. M.; Perlman, E. H.; & DiPerna, J. C. (winter 2011). Social Skills Intervention for Individuals with Autism Spectrum Disorder. *The National Association of School Psychologists (NASP), School Psychology Forum: Research in Practice*. 13(5). 141-159.